

betreffende

tekst	het ontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van diverse bepalingen op het vlak van wonen
roepnaam	(wijzigingsbesluit sociale leningen en sociale loop)
datum	zoals een eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 1 maart 2019 ¹

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, o) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van Mevr. Liesbeth Homans, Vlaams Minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding ontvangen door de federale Gegevensbeschermingsautoriteit op 8 maart 2019 en aan de VTC overgemaakt voor verdere behandeling op 2 april 2019;

Brengt het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

- De Vlaamse minister bevoegd voor Wonen (hierna "de aanvrager") verzocht op 8 maart 2019 om het advies van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen op het vlak van wonen (hierna "het ontwerp").
- Aangezien de VTC sinds 29 maart 2019 op grond van artikel 10/4, §1 van het e-govdecreet bevoegd is om adviezen te verlenen, heeft de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: "de Autoriteit") de adviesvraag overgemaakt aan de VTC voor verdere behandeling.
- Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, §1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

- Het Ontwerp wijzigt volgende besluiten:
  - het besluit van de Vlaamse Regering van 13 september 2013 houdende de voorwaarden waaronder de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds bijzondere sociale leningen aan particulieren kunnen toestaan (hierna "het eengemaakt leningenbesluit");
  - het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2006 betreffende de voorwaarden voor de overdracht van onroerende goederen door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en de sociale huisvestingsmaatschappijen ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode (hierna "het overdrachtenbesluit"), en het Prozedurebesluit Wonen van 14 juli 2017.
- De aanvrager beoogt door de wijzigingen te komen tot een rechtvaardiger en effectiever stelsel van de bijzondere sociale lening voor particulieren. De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (verder "VMSW") en het Vlaams Woningfonds (verder "VWF") **verstreken bijzondere sociale leningen aan particulieren in het Vlaamse Gewest**. De basisregels voor deze leningen zijn uitgewerkt in het eengemaakt leningenbesluit. Om te onderzoeken of deze leningen een optimaal bereik kennen en de maximale verkoopwaardes correct zijn ingeschat, heeft het Steunpunt Wonen een onderzoek gevoerd en aanbevelingen geformuleerd.
- Het Ontwerp omvat ook een aantal technische wijzigingen in het overdrachtenbesluit, over de voorwaarden voor de **overdracht van onroerende goederen door de VMSW en de Sociale Huisvestingsmaatschappijen ("SHM")** ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode.
- Wijzigingen in het eengemaakt leningenbesluit
- Het Ontwerp wil conform het Regeerakkoord en de Beleidsnota 2014-2019 van de minister verwezenlijken dat sociale leningen enkel nog zouden worden toegekend aan huishoudens die zonder deze lening niet in staat zouden zijn om een eigen woning te verwerven. Daartoe wordt onder meer door het Ontwerp in het eengemaakt leningenbesluit de hoogte van het maximum van de geschatte verkoopwaarde van de woning regionaal fijner gedifferentieerd en de wijze van vaststelling van de looptijd van de lening aangepast.
- In het eengemaakt leningenbesluit worden verder technische aanpassingen doorgevoerd om de regelgeving eenduidiger te maken en in lijn te brengen met de Vlaamse Wooncode. Er worden ook aanpassingen gedaan om de efficiëntie van de kredietverstrekkers te verhogen en hun administratieve lasten te beperken, waaronder:
  - een vereenvoudiging van de regeling dat de ontlener **de woning persoonlijk moet bewonen** (artikel 11 leningenbesluit);
  - registratie- en notariskosten zullen mee beleend kunnen worden;

¹ Na advies van de Vlaamse Woonraad werd het ontwerpbesluit een tweede maal principieel goedgekeurd na aanpassingen. De VTC heeft enkel de bij de adviesvraag gevoegde tekst onderzocht.

- bij een lening voor het behoud van een woning van een **echtscheidingsprocedure of beëindiging van de samenwoning** zal de wederbeleggingsvergoeding mee kunnen beleend worden (artikel 3 leningenbesluit);
- de twejaarlijkse herziening van de rentevoet wordt teruggebracht naar een vijfjaarlijkse (omdat bleek dat het inkomen de ontleners van het VWF toch niet toenam binnen die termijn);
- de verplichting wordt toegevoegd dat elke aanvrager die eigenaar wordt de leningsakt e ondertekent;
- de verplichting tot afsluiten van een schuldsaldoverzekering vervalt.

9. Het Ontwerp zal ook de werkwijze van de VMSW en het VWF verder op elkaar afstellen:
- de kredietgever zal moet opvolgen of de ontleners al dan niet een **brandverzekering** heeft afgesloten. Indien dat na aanneming niet het geval is, sluit de kredietgever de brandverzekering af om vervolgens deze premie terug te vorderen bij de ontleners;
  - de nalatighedsinteressen bij **wanbetaling** zullen op dezelfde manier berekend worden;
  - het vaststellen van een termijn van twee jaar om de noodzakelijke (conform artikel 5 VWC) **renovatiewerken** uit te voeren (artikel 10 eengemaakt leningenbesluit) waarvan het bedrag moet opgenomen worden in de lening en de sanctienering van deze termijn (vervroegd oplossen lening);
  - de boekhoudkundige verwerking van de dubieuze vorderingen en de procedure die wordt gevolgd bij **wanbetaling** van de ontleners, worden overgelaten aan de raad van bestuur van de kredietgever (en meegeëerd aan de Vlaamse minister bevoegd voor Wonen en de Vlaamse minister bevoegd voor Financiën en Begroting).

Wijzigingen in het overdrachtbesluit

10. De voorwaarden voor de aankoop van een sociale koopwoning, opgenomen in het overdrachtbesluit, en de belemmering ervan met een bijzondere sociale lening, opgenomen in het eengemaakt leningenbesluit, worden op elkaar afgestemd.
11. In het overdrachtbesluit worden er ook een aantal technische wijzigingen aangebracht ter uitvoering van de Vlaamse Wooncode.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande opmerkingen

12. De artikels in het Ontwerp die verband houden met het Procedurebesluit lijken geen gegevensbeschermingsimpact te zullen hebben en de VTC zal er dan ook niet dieper op in gaan.
13. De VTC stelt vast dat m.b.t. de andere twee besluiten minstens de volgende aspecten in het Ontwerp verwerkingen van persoonsgegevens impliceren:
- het vaststellen van ontvoerende rechten (artikel 3 overdrachtbesluit);
  - het vaststellen van het inkomen (artikel 3 overdrachtbesluit);
  - het vaststellen van de gezamenstelling (artikel 12 eengemaakt leningenbesluit);
  - het vaststellen van de inschrijving van de hypotheek (artikel 9 eengemaakt leningenbesluit);
  - controle omtrent de woning persoonlijk bezwaard wordt (artikel 11 eengemaakt leningenbesluit en artikel 5 van bijlage VI van het overdrachtbesluit);

² Het is aan de verwerkingsevaluatie (le) om een volledige inventaris van alle verwerkingen op te maken (artikel 30 AVG).

³ Voor sociale kavels die ook verkocht worden naast sociale koopwoningen.

- vaststellen van een echtscheidingsprocedure of beëindiging van de samenwoning (artikel 3 eengemaakt leningenbesluit)
- vaststellen afsluiten brandverzekering (artikel 9 eengemaakt leningenbesluit);
- vaststellen wanbetaling (artikel 9 eengemaakt leningenbesluit);
- controle op de termijn van twee jaar om de noodzakelijke renovatiewerken uit te voeren (artikel 10 eengemaakt leningenbesluit).

14. Alhoewel het de VTC niet altijd duidelijk is hoe de vaststellingen zullen worden gedaan, in het bijzonder op basis van welke gegevens, is het duidelijk dat er persoonsgegevens zullen worden verwerkt, worden en gaat de VTC daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

15. De wettelijke basis van het Ontwerp zijn de in de aanhef van het Ontwerp opgenomen artikelen van de Vlaamse Wooncode, waarvan volgende relevant lijken in het kader van dit advies:

- artikel 34, derde paragraaf:

"§ 3. De VMSW verkoopt haar onroerende goederen openbaar. Ze kan ze enkel uit de hand verkopen aan:

1° de sociale huisvestingsmaatschappijen;

2° aan gezinnen of alleenstaanden ter uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 33, waarbij ze rekening houdt met de prijsprijsnormen, met de chronologie van de aanvragen en met de prioriteiten en andere voorwaarden die de Vlaamse Regering dienstverlenende vaststelt."

- artikel 42, eerste en derde lid:

"De bepalingen van artikel 34, § 1, met uitzondering van het eerste lid, 2° en 6°, § 3, eerste lid, en § 5, en van artikel 37, vierde lid, zijn van toepassing op de sociale huisvestingsmaatschappijen."

[...]

De Vlaamse Regering kan nadere regelen vaststellen voor de onroerende transacties, inbegrepen de vrijwillige verkoop van sociale huurwoningen, door sociale huisvestingsmaatschappijen."

16. Voor de bepalingen van het Ontwerp die verder besproken worden lijken ook volgende artikelen van de Wooncode een wettelijke basis te bieden:

- artikel 79 dat de Vlaamse Regering machtigt om de voorwaarden voor de bijzondere sociale lening te bepalen;
- artikel 2, §1, dat de definities bevat en waarin in het laatste lid, de Vlaamse Regering toelating wordt gegeven om de bepalingen, waaronder "woonbehoefte" en "personen met een handicap", nader te bepalen;
- artikel 2, §2, dat de Vlaamse Regering opdracht om de criteria voor de evaluatie van de feitelijke situatie van woonbehoefte te bepalen, in het bijzonder de inkomensgrenzen;
- artikel 2, §4, dat de Vlaamse Regering toelaat om andere criteria te bepalen dan die waarnaar verwezen wordt in §1 voor de erkenning van personen met een handicap.

17. De in vorige paragrafen vermelde bepalingen zijn dus ook de basis voor de verwerking van de persoonsgegevens die aan de controle van de decretale en reglementaire voorwaarden gekoppeld is.

18. **Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat elke verwerking die in onderhavige context zal gebeuren een rechtsbasis vindt in artikel 6 AVG. Sommige verwerkingen zullen bovendien slechts kunnen onder de voorwaarden vermeld in artikel 9 AVG (zie verder).**
19. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke inmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁶
20. De VTC onderlijnt daarbij het belang van artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet – voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c) of punt e) AVG omkaderd, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden:
- het doel van de verwerking;
  - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
  - de betrokkenen;
  - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
  - de opslagperiodes;
  - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (zie lijk 3).
21. De VTC constateert alvast dat uit de huidige tekst van de bestaande besluiten en de nota aan de Vlaamse Regering bij het Ontwerp wel kan afgeleid worden wat het doeleinde is en wie de betrokkenen zijn van de vooropgestelde verwerkingen (zie onder randnummer 7 e.v.), maar dat de andere aspecten die in randnummer 20 worden opgesomd vaak niet (bewaartermijnen) of slechts zeer impliciet (categorieën van persoonsgegevens) aan bod komen. **Bijkomende aanvullingen en preciseringen dringen zich dan ook op.**
22. In verband met de uitwisseling van persoonsgegevens stelt de VTC vast dat in de bestaande tekst van het eengemaakte leningsbesluit (artikel 16) de **“toestemming”** als rechtsgrond wordt gebruikt om in onderhavige context gegevens te kunnen uitwisselen tussen de verschillende overheidsdiensten. De Autoriteit merkte reeds al op dat dit nochtans niet de geschikte rechtsgrondslag vormt om in een dergelijke context persoonsgegevens te verwerken⁷. De VTC staat dan ook positief en aanzien van de beoogde vervanging van de “toestemming” en zij is van oordeel dat artikel 6.1, punt c) of punt e) AVG, hier de meest geschikte rechtsgronden vormen.
23. Er moet ook rekening gehouden worden met het feit dat het in het Ontwerp ook gaat om **bijzondere categorieën van persoonsgegevens** in de zin van artikel 9.1, AVG, die een bijzondere rechtsbasis behoeven. In onderhavige context

bijvoorbeeld bij de wijziging van het Overdrachtenbesluit, in de gevallen waarin gegevens verwerkt worden van “personen ten laste” die “beschouwd worden als ernstig gehandicapt” (zie artikel 1 van het Ontwerp) en voor de bepaling van het “inkomen” waarbij rekening gehouden wordt met de inkomensvervangende tegemoetkoming aan personen met een handicap; (zie artikel 1 en 2 van het Ontwerp). De VTC merkt in dit verband op dat als de aanvrager een dergelijke verwerking zou willen stoeien op artikel 9.2.g).¹⁰ AVG, hij het zwaarwegend algemeen belang moet aantonen dat de verwerking van deze gegevens noodzaak.

24. Dat zwaarwegend algemeen belang kan gevonden worden in het recht op wonen dat erkend is als een fundamenteel grondrecht in de Belgische Grondwet, gecombineerd met de woonbehoefte van de betrokkenen die deuraal grondrecht vastgesteld moet worden en waarvan zowel artikel 3 van het Overdrachtenbesluit (dat gewijzigd wordt met artikel 2 van het Ontwerp) als artikel 2 van het eengemaakte leningsbesluit (dat vervangen wordt met artikel 19 van het Ontwerp) naar verwijzen.

25. In de mate dat deze persoonsgegevens verwerkt worden voor **statistische doeleinden** zoals bepaald in artikel 5 en artikel 30 van het Ontwerp, kan de verwerking gestoeld worden op artikel 9.2.j).¹¹ AVG.

26. De verwerking op basis van zowel artikel 9.2.g) als j) AVG moet omkaderd worden met specifieke maatregelen om te waken over de bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkenen en die zo nodig en voor zover mogelijk in de regelgeving moeten worden opgenomen. Die regelgeving dient aan dezelfde algemene kwaliteitsvereisten te voldoen zoals hoger werd geschetst in randnummer 20. De aanvragers moeten dus nagaan of het Ontwerp in die zin moet worden aangepast opdat het in overeenstemming zou zijn met artikel 9 AVG.

27. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 9 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen (zie ook onder lijk 5). Artikel 9 van de WVG geeft aan welke bijkomende veiligheidsmaatregelen zullen moeten worden voorzien worden:

- de categorieën van personen aanwijken die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, in casu de Vlaamse Toezichtcommissie;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

28. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie onder lijk 3).

29. Het creëren van een **wettelijke basis voor de mededeling** van de persoonsgegevens in beide besluiten is positief. De aanwijzing van de overheden waar de gegevens zullen opgevraagd worden, zoals in artikel 5 en artikel 30 van het Ontwerp

¹⁰ g) de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wettelijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt getoetst op passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkenen.”

¹¹ j) de verwerking is noodzakelijk met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden overeenkomstig artikel 89 lid 1, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wettelijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt getoetst op passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen.”

is dat dan ook. Zo de bronnen gekend zijn, is het aangegeven dat die aanwijzing al in het decreet gebeurt (dus niet een wijziging van de Vlaamse Wooncode).¹²³

30. Voor wat betreft de vermelding van het Agentschap Informatie Vlaanderen: uit navraag n.a.v. de behandeling door de Autoriteit van de adviesvraag over het ontwerp van besluit inzake wijziging van de verhuur van bescheiden huurovereenkomsten¹⁴, is gebleken dat deze instantie ten onrechte als bron van persoonsgegevens werd vermeld en de opstellers van het ontwerp eerder doelden op de tussenkomst van de Vlaamse Dienstintegrator (via het Magda-platform dat door dat agentschap wordt beheerd). Dit is waarschijnlijk ook hier het geval. De vermelding als dienstintegrator mag voor zover het relevant is voor de in het kader van de twee hier behandelde besluiten te verwerken gegevens.

31. Voor alle bronnen dient men ten behoeve van de transparantie aan te duiden welke (ruime) categorie persoonsgegevens zullen gevraagd worden (bv. gegevens over de ontroerende rechten).

3. Verantwoordelijkheid

32. Artikel 4.7 AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de wetgever de **verwerkingsverantwoordelijke** kan aanduiden. Het Ontwerp bevat hierover geen specifieke bepalingen, maar dit moet bij voorkeur al in het decreet worden vastgelegd en is anderszits in deze context redelijk makkelijk te achterhalen: het betreft enerzijds de kredietgevers, de VMSW en het VWF, en anderszijds ook de SHM in het kader van het Overdrachtenbesluit.

33. Verder stelt de VTC vast dat de **organisatie** en de **coördinatie** van de diverse gegevensstromen bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen wordt gelegd voor beide besluiten¹⁵. De VMSW doet op haar beurt beroep op de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid als dienstintegrator. Zoals in adviezen van de Autoriteit al werd gesteld, strekt het tot aanbeveling om de tussenkomst van de VMSW in plaats van telkens in besluiten van de Vlaamse Regering, decretaal vast te leggen rekening houdend met de verschillende functies die de VMSW toegewezen zijn inzake de verwerking van persoonsgegevens.¹⁶

34. In het overdrachtenbesluit wordt door naar de “kredietgever” te verwijzen, ook aan het VWF eenzelfde coördinerende rol toebedeeld. De VTC gaat ervan uit dat het VWF niet dezelfde rol krijgt toebedeeld als de VMSW (t.o.v. de SHM) en dat deze coördinerende functie zich beperkt tot het verzamelen van de nodige gegevens voor de eigen werking. Aangezien dit niet geheel duidelijk is, dient dit verder gepreciseerd te worden en dit bij voorkeur decretaal.

35. In dezelfde artikels van het Ontwerp¹⁷ wordt bepaald dat de VMSW en het VWF de gegevens mogen gebruiken voor **statistische verwerking** en ze ter beschikking mogen stellen van de andere entiteiten van het beleidsdomein Omgeving voor statistische verwerking. De tussenkomst van de VMSW en het VWF worden op dit punt ook beter decretaal geregeld

¹² In de nota aan de Vlaamse Regering wordt op p.13 ook aangegeven dat er op basis van het rijksregisternummer informatie wordt opgevraagd via de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) om na te gaan of een inbreng is in een vennootschap (i.v.m. omroerende bezitsvoorwaarde). De KBO is hier dus ook een bron van persoonsgegevens.

¹³ Zie verder over mededelingen onder Juik 4.

¹⁴ Zie advies Gegevensbeschermingsautoriteit nr. 477/2019 van 6 februari 2019.

¹⁵ Artikel 5 van het Ontwerp, dat artikel 9 van het Overdrachtenbesluit, dat was omgeheven door het besluit van de Vlaamse Regering van 3 februari 2017, terugopneemt en artikel 30 van het Ontwerp dat artikel 16 vervangt.

¹⁶ Dit werd reeds gesteld in het advies CO-A-2018-199 van de Federale Gegevensbeschermingsautoriteit.

¹⁷ Artikel 5 en 30 van het Ontwerp.

voor zover het persoonsgegevens betreft. VTC wijst erop dat deze regelgeving geen bijzondere regeling lijkt te bevatten voor de verdere verwerking van persoonsgegevens voor statistische doeleinden, zodat de voorwaarden van de WVG daarover dienen gerespecteerd te worden.

36. Aangezien de AVG de aanstelling van een **functionaris voor de gegevensbescherming** (artikel 37 AVG)¹⁸ al oplegt en ook het e-gowdecreet van 18 juni 2008 en het besluit van de Vlaamse Regering van 23 november 2018¹⁹, dient de verplichting tot het louter aanwinnen van de functionaris in het Ontwerp te worden geschrapt wegens het overschrijfvorbod. Er kan echter wel bepaald worden dat voor bepaalde aspecten, bijvoorbeeld inzake coderingen en encryptie, de functionaris systematisch betrokken wordt.

37. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijke voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)^{20,21} al dan niet noodzakelijk is. Aangezien de bedoelde verwerkingen een grootschalige verwerking²² van de categorieën van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 9, lid 1, AVG, omvatten, valt de hier bedoelde verwerking onder die verplichting. Het uitvoeren van een GEB kan, zoals al vermeld, helpen bij het formuleren van de in onder punt 2, van dit advies bedoelde maatregelen.

4. Minimale gegevensverwerking en opslagbeperking

38. Conform artikel 5, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

¹⁸ Voor richtlijnen dienaangaande, zie:
- Info op website van de Autoriteit: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/themadossier-functionaris-voor-gegevensbescherming>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna “CBPL”)
(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommissio/files/documents/aanbeveling_04_2017_0.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243)
(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp243ev01_nl.pdf)

¹⁹ Decreet van 18 juni 2018 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensbeheer.

Besluit van de Vlaamse Regering van 23 november 2018 betreffende de functionarissen voor gegevensbescherming, vermeld in artikel 9 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische gegevensbeheer.

²⁰ Voor richtlijnen dienaangaande, zie:

- Info op website van de Autoriteit: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-0>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2018.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248)

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp248ev01_nl.pdf)

²¹ Een gegevensbeschermingseffectbeoordeling kan overigens ook reeds uitgevoerd worden in het stadium waarin regelgeving – zoals bv. het Ontwerp en/of haar uitvoeringsbesluit – wordt voorbereid. Zie in dit verband artikel 35.10 AVG en randnummers 90-91 van de Aanbeveling CBPL nr. 01/2018.

²² Zie ook artikel 23 van de WVG, dat in de verplichting voorziet om hoe dan ook een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren voor de verwerkingsactiviteit, ook al werd reeds een algemene gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitgevoerd in het kader van de vaststelling van de wettelijke grondslag.

²³ Dit is bij verwerkingen door overheden, zoals hier, meestal het geval.

45. In verband met de in artikel 43 van het Ontwerp vermelde statistische verwerking moet worden gewezen op de bepalingen van Titel 4 van de WVG. Deze titel bepaalt het uitzonderingsregime waar de verwerkingsverantwoordelijke eventueel een beroep op kan doen ten aanzien van de rechten van betrokkenen bedoeld in artikel 89, §§ 2 en 3, van de AVG.

46. De VTC stelt vast dat in de te wijzigen besluiten geen van de door de AVG **verplichte meldingen** waren opgenomen. Dit lijkt ook niet het geval te zijn bij de bepalingen van het Ontwerp die het eengemaakt leningenbesluit wijzigen. Voor de wijziging van het overdrachtenbesluit wordt wel een nieuwe verplichte melding ingevoerd inzake de mededeling van persoonsgegevens²⁸.

47. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

48. Er moet voor gezorgd worden dat de communicatie met de betrokkene minstens een verwijzing bevat naar een uitgebreide privacyverklaring met alle verplichte meldingen.

6. Beveiligingsmaatregelen

49. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

50. Artikel 32 AVG wijst in dit verband op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingsystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

51. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling²⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen³⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer.³¹

²⁸ In artikel 6 en 8 van het Ontwerp die respectievelijk artikel 2, vierde lid van Bijlage I ("Toewijzingsreglement sociale koopwoningen") en artikel 2, vierde lid van Bijlage II ("Toewijzingsreglement sociale kavels") wijzigen.

²⁹ Aanbeveling CBPI nr. 01/2013

³⁰ https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf

³¹ Referentiemaatregelen CBPI voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens. Versie 1.0

https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_bevelijding_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf

³¹ Zie ook Aanbeveling CBPI nr. 01/2008

https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf

39. Doordat niet voor alle verwerkingen (zoals die aangeduid onder randnummer 13) voldoende preciseringen werden opgenomen in de besluiten en het Ontwerp, kan de VTC de proportionaliteit niet beoordelen.

40. De VTC stelt vast dat in het Ontwerp vereenvoudigingen worden ingevoerd door begrippen (en procedures) af te stemmen op andere regelingen²³:

- de definities van 'persoon ten laste' en 'inkomen' worden gealigneerd op de definities van het kaderbesluit huurstelsel²⁴;
- Sociale Huur zoals principieel goedgekeurd op 20 juli 2018 in het kader van de vereenvoudiging van het sociaal huurstelsel²⁴;
- ook de uitzonderingsgronden inzake de ontroerende bezitsvoorwaarde worden afgestemd op andere regelingen²⁵;
- de bepaling dat de minister personen ten laste kan aanduiden, wordt geschrapt zodat "persoon ten laste" ook afgestemd wordt op de kinderbijlageregeling;
- de ontroerende bezitsvoorwaarden in geval van vrijwillige verkoop van sociale huurwoningen aan de zittende huurder worden afgestemd op die van sociale koop (artikel 2 van het Ontwerp).

Dergelijke vereenvoudigingen geven meer inzicht aan de betrokkenen en houden normaal gezien ook beperkingen in van de hoeveelheid op te vragen gegevens.

41. Zoals al onder lijk 2 werd gesteld, zijn er geen bewaartermeningen te zijn bepaald, zodat de VTC ze niet kan beoordelen. De VTC vraagt dat deze wel in de tekst worden opgenomen.

42. De VTC merkt op dat in artikel 5 en 30 van het Ontwerp rekening gehouden wordt met de bestaande regelgeving inzake e-government²⁶. In casu meer bepaald artikel III, 68 van het Vlaams Bestuursdecreet van 7 december 2018²⁶, dat voorschrijft dat gegevens rechtstreeks bij de authentieke bron (en niet bij de burger) zouden worden opgevraagd.

43. De VTC vestigt wat de mededelingen van persoonsgegevens betreft in ieder geval de aandacht op:

- het artikel 20 van de WVG en het nieuwe artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, die aan overheden de verplichting opleggen om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen in de publieke sector;
- de bevoegdheden van het recent opgerichte "informativeliheidscomité"²⁷.

5. Rechten van de betrokkenen en transparantie

44. De VTC neemt er akte van dat het Ontwerp geen afwijkingen op de AVG-rechten voorziet.

²³ Zie o.a. nota aan Vlaamse Regering, p. 11.

²⁴ Beslissing van de Vlaamse Regering, Vr 2018 2007 DOC.0849-4TER. Over dit ontwerp van besluit werd een advies verleend door de Autoriteit, advies nr. 28/2019 van 6 februari 2019.

²⁵ Op basis van de voorgestelde wijziging zal onder andere enkel nog geketen worden naar de geplande effectieve bewoning. Hierdoor is er ook een gelijkstelling tussen gehuwden, wettelijke samenwoners en feitelijke partners.

²⁶ B.S. 19 december 2018 – in werking 1 januari 2019.

²⁷ Wet van 5 september 2018 tot oprichting van het informativeliheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (B.S. 10 september 2018) <https://di.bosa.be/nl/vlc>

52. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de Vlaamse Regering echter vermoed dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken diensten expliciet op te leggen, dan moet zij dat wel in haar besluit doen.

53. De VTC wijst er nogmaals op dat de verwerking van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 9 AVG en de verwerking voor statistische doeleinden strengere beveiligingsmaatregelen behoeven.

54. Voor wat de VMSW betreft, weet de VTC dat de uitwisseling voor statistische doeleinden gebeurt via de (beveiligde en gemachtigde) flow van het datawarehouse Wonen. Maar aan de Autoriteit werd al meegedeeld dat dat niet altijd mogelijk is³² (dan past de vraag tot uitwisseling niet in het (decretaal bepaalde) kader van het datawarehouse), bijvoorbeeld als de vraag betrekking heeft op realtime/operationele gegevens. De VTC gaat ervan uit dat dezelfde beveiligingsmaatregelen worden genomen voor de mededeling van persoonsgegevens door het VWF in dit kader.

III. BESLUIT

55. Volgende wijzigingen zijn positief te beoordelen in het licht van de bescherming van persoonsgegevens en de fundamentele rechten:

- de toestemming werd als rechtsgrond geëlimineerd in het algemeen de afstemming van de verschillende regels
- het toepassen van het only once principe (artikel 5 en 30 van het Ontwerp)
- het uitdrukkelijk opnemen van bepaalde vereiste elementen
- het gedeeltelijk invullen van de transparantievereisten

56. De volgende knelpunten dienen echter te worden aangepakt, waarvan de meeste een tussenkomst van de decreetgever vragen:

- de correcte rechtsgrond(en) aanwenden (randnummer 18 e.v.);
- de essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen, in het bijzonder de categorieën van persoonsgegevens en de bewaartermijnen (randnummers 20 e.v.);
- transparantie (randnummer 31 en punt 5);
- bijkomende waarborgen preciseren teneinde een passend beveiligingsniveau te verzekeren (randnummer 27 en punt 6)

OM DEZE REDENEN

Oordeelt de VTC dat de opmerkingen vermeld onder randnummer 56 bijkomend dienen te worden geïmplementeerd in het voorgeslagde ontwerp van besluit en bij voorkeur in het decreet.

Hans Graux
Voorzitter VTC

Hans Graux
(Signatur e)
Digitaal ondertekend door Hans Graux (Signature)
Datum: 2019.04.30
20:58:15 +02'00'

Verskillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

³² Zie advies CO-A-2018.109 van de Federale Gegevensbeschermingsautoriteit.